

ZDZIEJÓW KARTOGRAFII

Tom XXIV – 2022 | INSTYTUT HISTORII NAUKI POLSKIEJ AKADEMII NAUK

MAPA A TEKST

Instytut Historii Nauki Polskiej Akademii Nauk
Zespół Historii Kartografii

ZDZIEJÓW KARTOGRAFII

Tom XXIV – 2022

MAPA A TEKST

FROM THE HISTORY OF CARTOGRAPHY

Volume XXIV – 2022

MAP AND TEXT

Komitet redakcyjny

Beata Konopska (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie)

Dorota Kozłowska (Instytut Historii Nauki PAN)

Radosław Skrycki (Uniwersytet Szczeciński)

Redaktor naukowy

Karol Łopatecki

Recenzenci

dr hab. Piotr Guzowski, prof. UwB; prof. dr hab. Jakub Niedźwiedz

Opracowanie redakcyjne i korekta

Jerzy Ostrowski, Bożena Ogorzelska

Indeks geograficzny i osobowy

Karol Łopatecki

Skład i łamanie

Janusz Świnarski

Wydawnictwa IHN PAN

Nowy Świat 72, 00-330 Warszawa

e-mail: ihn@ihnpa.n.waw.pl

© by: IHN PAN & Authors

ISSN: 0138-0850

ISBN: 978-83-960759-9-4

Warszawa 2022

Dofinansowywano ze środków budżetu państwa w ramach programu

DOSKONAŁA NAUKA – Wsparcie monografii naukowych

Nazwa zadania: ZDZIEJÓW KARTOGRAFII

Dofinansowanie: 19 700 zł

Całkowita wartość 22 200 zł

SPIS TREŚCI

Karol Łopatecki	
Od redaktora naukowego	9
Michał Mauks	
Mapa Agryppy, <i>Res gestae Divi Augusti</i> i kontrola nad rzymskim <i>orbis terrarum</i>	13
Bogdan Burliga	
Google Maps na blisko 1500 lat przed Google Maps: zwięzła legenda do mozaikowej mapy z Madaby	25
Piotr Tajfilowski	
Fabularyzacja przestrzeni: osmański podbój Egiptu (1517) w narracji Ludwika Tuberona de Crieva	47
Dariusz Chemperek	
Strumienie, drzewa, nimfy... – Jan Kochanowski w Zamchu. <i>Dryas zamechska</i> i <i>Pan Zamchanus</i> w świetle geografii historycznej i kartografii krytycznej	57
Lucyna Szaniawska	
Objaśnienia na mapach drukowanych w XVI i XVII wieku, uczelniające ich treść	81
Aliaksei Adamovich	
O doprecyzowaniu datowania „Radziwiłłowskiej” mapy Wielkiego Księstwa Litewskiego z roku 1613	149
Jerzy Czajewski	
Kartografia wojny smoleńskiej (1632–1634) w obrazach i słowach	175
Dorota Jutrzenka-Supryn, Jolanta Czuczko	
Szukając liter, szukając słów. Możliwości wykorzystania technik analitycznych i procesów konserwatorskich w uczelnieniu tekstów w zabytkach kartograficznych na przykładzie mapy Hindenberga IXNOOPΘGPAΘIA PLENIACA	231

Anna Pastorek	
Bitwa morska pod Downs w 1639 roku – mapa, tekst, ryciny	265
Karolina Kwaśna	
Opowieści z pogranicza. O ukrytej geografii <i>Mapy Nowej Anglii</i> Johna Fostera	281
Radosław Skrycki	
Mapa jako książka. O ramie wydawniczej, dedykacjach i nietypowym przypadku Eilharda Lubinusa	305
Robert Milewczyk	
Jana Andrzeja Morsztyna poetka mapa trunków europejskich	321
Rostysław Sossa	
Polityczne i administracyjne granice ziem ukraińskich w pracach Guillaume'a Beauplana	341
Karol Łopatecki, Wojciech Krawczuk	
Szwedzki plan oblężenia Krakowa z 1655 roku jako przykład wykorzystania prac kartograficznych w komunikacji epistolarnej	357
Tomasz Tarasiuk	
Z miarką przez Pomorze: kataster szwedzki, czyli najdawniejsze mapy katastralne Pomorza	383
Bogusław Dybaś	
Problematyka fortyfikacyjna w opisach do wojskowej mapy Galicji, tzw. Mapy Miegi (1779–1783)	395
Katarzyna Lisiecka	
Romantyczna wizja granic Polski. Mapa Pomorza (i Nowej Marchii) Jędrzeja Słowaczynskiego	433
Dorota Siwicka	
Wierna mapa. Podróż Konstantego Tyszkiewicza po rzece Wilii	449
Tomasz Olenderek	
Mapy leśne z obszaru guberni lubelskiej	469
Bogdan Wołak	
Chorografia <i>Geografii polskiej Warmii</i> Walentego Barczewskiego w ujęciu jakościowym i ilościowym	489

<i>Lucyna Szaniawska</i>	
Objaśnienia na mapach tematycznych na przykładzie map wojennych, między innymi 12 Kompanii Geograficznej	509
<i>Kamił Nieścioruk</i>	
Na początku było słowo. A potem mapa. O stosunku historii kartografii do map tolkienowskiego Śródziemia	549
<i>Leszek Opyrchal</i>	
Mapa jako bohater filmu <i>Złoto MacKenny</i>	561
<i>Ewa Krzyżanowska-Walaszczyk</i>	
Mapa Isaaka Tiriona a <i>Księgi Jakubowe</i> Olgi Tokarczuk	575
<i>Beata Konopska</i>	
Teksty w pracy nad dawną mapą. Refleksje warsztatowe	595
Indeks geograficzny	611
Indeks osobowy	637

CONTENTS

<i>Karol Lopatecki</i>	
From the scientific editor	11
<i>Michał Mauks</i>	
Agrippa's map, <i>Res gestae Divi Augusti</i> and control of the Roman <i>orbis terrarum</i>	13
<i>Bogdan Burliga</i>	
Google Maps nearly 1,500 years before Google Maps: brief legenda to the Madaba Mosaic Map	25
<i>Piotr Tańfilowski</i>	
Fictionalization of Space: Ottoman Conquest of Egypt (1517) in the narrative by Louis Tuberon	47
<i>Dariusz Chemperek</i>	
Jan Kochanowski in Zamch (?). <i>Dryas zamechska</i> and <i>Pan Zamchanus</i> in the light of historical geography and critical cartography	57
<i>Lucyna Szaniawska</i>	
Explanations on maps printed in the 16th and 17th centuries, clarifying their content	81
<i>Aliaksei Adamovitch</i>	
On the clarification of the dating of the Radziwill map of the Grand Duchy of Lithuania from 1613	149
<i>Jerzy Czajewski</i>	
Cartography of the Smolensk War (1632–1634) in images and words	175
<i>Dorota Jutrzenka-Supryn, Jolanta Czuczko</i>	
In search of letters, in search of words. Possibilities for applying analytical techniques and conservation processes in improving the legibility of texts in cartographic objects on the example of an Hindenberg map IXNOOPÖGPAΘIA PLESNIACA	231

<i>Anna Pastorek</i>	
The naval Battle of the Downs in 1639 – map, text, engravings	265
<i>Karolina Kwaśna</i>	
Tales from the Borderland. Hidden Geographies in John Foster's <i>A Map of New England</i>	281
<i>Radosław Skrycki</i>	
The map as a book. On the publishing frame, dedications and the unusual case of Eilhard Lubinus	305
<i>Robert Mileńczyk</i>	
Jan Andrzej Morsztyn's poetic map of European alcoholic beverages	321
<i>Rostysław Sossa</i>	
Political borders and administrative boundaries of Ukrainian lands in the works of G. Beauplan	341
<i>Karol Lopatecki, Wojciech Krawczuk</i>	
The Swedish plan of the siege of Krakow from 1655 as an example of cartographic works used in epistolary communication	357
<i>Tomasz Tarasiuk</i>	
Measuring Pomerania: Swedish cadastre, the oldest cadastral maps of Pomerania	383
<i>Bogusław Dybaś</i>	
Fortification issues in descriptions to the military map of Galicia, known as the Mieć Map (1779–1783)	395
<i>Katarzyna Listiecka</i>	
A romantic vision of Poland's borders. Map of Pomerania (and New March) by Jędrzej Słowacyński	433
<i>Dorota Siwicka</i>	
Faithful map. Konstanty Tyszkiewicz's journey on the Neris River	449
<i>Tomasz Olenderek</i>	
Forest maps of the Lublin governorate area	469
<i>Bogdan Wolak</i>	
Chorography of Walenty Barczewski's "Geography of Polish Warmia" in qualitative and quantitative terms	489

<i>Lucyna Szaniawska</i>	
Explanations on thematic maps on an example war maps, including the 12th Geographical Company	509
<i>Kamił Nieścioruk</i>	
In the beginning was the word. Then came a map. On relations of history of cartography and Tolkien's Middle-earth	549
<i>Leszek Opyrchal</i>	
The map as a protagonist in the movie <i>Mackenna's Gold</i>	561
<i>Ewa Krzyżanowska-Walaszczyk</i>	
Isaak Tirion's map vs. <i>The Books of Jacob</i> by Olga Tokarczuk	575
<i>Beata Konopska</i>	
Text at work on the old map. The workshop reflections	595
Geographical index	611
Personal index	637

Indeks osobowy

W indeksie osobowym odnotowane są najpierw nazwisko, następnie imiona. Wyjątkiem są władcy – wówczas podane jest stosowane oficjalnie określenie osoby panującej (najczęściej: imię, liczebnik, przydomek lub ród, z którego pochodziła). Jeżeli niezbędne były dodatkowe informacje, np. że mamy do czynienia z postacią mitologiczną, biblijną, itp., to podano je w nawiasie. W taki sposób odnotowano również inne formy określenia danej osoby. Kursywą wyróżniono naukowców, niezależnie od tego, czy zostali wymienieni zarówno w przypisach jak i w tekście głównym. W indeksie uwzględniono autorów artykułów niniejszego tomu podając zakres stron opublikowanego tekstu. Postacie historyczne, w tym autorzy źródeł wykorzystanych w artykułach podane są bez kursywy. Nie uwzględniono nazwisk i imion osób użytych symbolicznie: w nazwach ulic, kościołów, tytułów i różnych instytucji.

Personal index

The personal index records first the surname, then the first names. The exceptions are rulers, in which case the officially used designation of the ruler is given (usually: first name, numeral, epithet or family). If additional information was necessary, e.g. that we are dealing with a mythological or biblical figure, etc., it was given in brackets. Other forms of a person's designation were also noted in this way. Italics are used to distinguish scholars, regardless of whether they are mentioned in both the footnotes and the main text. Authors of articles in this volume are included in the index, giving the page range of the published text. Historical figures, including authors of sources used in articles, are given without italics. Names of persons used symbolically: in street names, churches, titles and various institutions are not included.

Abramowicz Andrzej 453, 464
Abramowicz Mikołaj 192, 198
Achilles (mitologia) 298, 299
Achremczyk Stanisław 491, 507
Adamovitch Aliaksei 149–173
Adams Randolph G. 290, 291, 301

Adamski Michał 478, 487
Adonis (mitologia) 27
Afrodyta (mitologia) 27
Agryppa Marek Wipsaniusz 13–17,
19, 20, 23
Ahn Kyujin 244, 260, 261

Aiken Edwin James 36, 37
 al-Ashraf Qansuh al-Ghuri (Campson Gauri) 85, 86
 Alabiano Gracias 360
 Albernaza João Teixeira 119, 127
 Albrecht Fryderyk Hohenzollern 128
 Albrizzi Giovanni 575, 578, 583, 589, 593
Albu Emily 16, 20
 Albuquerque Matias de 127
Alchermes Joseph D. 31, 37
 Aleksander Wielki 53
Alexandrowicz Stanisław 123, 144, 145, 150, 151, 154, 171, 175, 215, 217, 228–230, 261, 342, 604, 607
 Allard Carl 107, 114–116, 143, 147
 Allen Heck 562
 Allen Henry 562
 Allen Henry Wilson (Heck) 562
Alston Richard 18, 20
Alves Eduardo 246, 262
Alves Luis Carqueira 246, 260, 262
 Anakreont 322
 Anderson William Herbert 512
Ando Clifford 19, 20
Andreae Bernard 36, 37
 Anna Jagiellonka 364
 Antoniusz Marek 16
 Apianus Philipp 107–109, 133, 143, 147
 Appelman Wilhelm 176, 179–182, 227
Arad Pnina 26, 28, 31, 33, 37
 Aram (syn Sema) 102
 Arciszewski Elias 176, 185, 187–189, 192, 208, 210, 211, 215, 223, 224, 227
 Arciszewski Krzysztof 312, 375
 Ares (mitologia) 205
 Aretin Pavel 314
 Armin Achim von 453
Arnason Johann P. 17, 20
Arnaud Pascal 14, 21
 Arphachsad (syn Sema) 102
 Arrian Flawiusz 53, 55
Arslam Murat 28, 40
 Arystoteles 65, 490
 Assur (syn Sema) 102
 Aszkanaz (syn Gomera) 101, 102
 August Wettin 374
 Aureliusz Marek 20
 Aurivillius Per Fabian 151, 171
Avi-Johah Michael 33, 40
Babik Wiesław 597, 603, 607
 Bachus (mitologia) 322
Backhaus Helmut 366, 379
 Baczewski Walenty 489–508
Baczkowski Michał 402, 425–427, 429
 Baglione Paolo 88, 91, 93–95
Bagłajewski Arkadiusz 452, 464
Bahat Dan 31, 37
 Baker Ben 565
Baker-Brian Nicholas J. 30, 41
 Baldwin I z Boulogne 54
Baldwin Marshall W. 31, 44
Balmelle Catherine 32, 37
Balty Janine 27, 37
Banach Jerzy 368, 369, 379
 Banckert Joost van 270
Banik Gerhard 244, 261
Baramova Maria 600, 607
Baranowska Bożena 58, 68, 76
 Baranowski Wojciech 478, 487
Barchiesi Alessandro 16, 21
Barcz Anna 462, 464
 Barfield Owen 550
Barkay Gabriel 31, 37
Barrat Xavier 32, 37
 Barron Steve 572
 Bartels Artur 449–451, 455–457, 459
Bartoszewicz Agnieszka 360, 379
Bartoszewicz Henryk 360, 379, 471, 485

- Barwiński Marek* 495, 507, 605, 607
Baumgärtner Ingrid 26, 37
Bąkowska Eligia 30, 44
Beare Rhona 553
Beauplan Guillaume Le Vasseur de
 136–141, 143, 144, 147, 341–356
Bednarczuk Leszek 450, 464
Behring Wilhelm 374, 379
Beiersdorf Zbigniew 426, 427, 429
Belhadj Oulfa 247, 260
Ben-Elياهو Eyal 29, 37
Berckenrode, Balthasar Florisz. van
 273
Bergh Hendrik van den 88
Bergman (sędzia) 564
Berrecci Bartholomeo 364
Bertius Petrus 82
Bertrand A.C. 15, 21
Beusekom Francoys van 270
Bianchetti Serena 14, 21, 33, 44
Biernat z Lublina 61
Biesaga Stanisław 521
Birgiel Paweł 555, 557
Birkenmajer Ludwik Antoni 150–
 153, 171
Birner Jan 474, 486
Bisiński (podchorąży) 523
Bitton-Ashkelony Brouria 33, 37
Blaeu Joan (Joannes) 83, 88, 96, 97,
 106, 107, 112, 115, 122, 123, 143,
 147, 148, 310, 311
Blaeu Willem Janszoon 130, 131,
 143, 148–173, 198, 200, 283, 309
Błażejowski Michał 550, 557
Board Christopher 602, 607
Boardman John 18, 22
Boatwright Mary T. 15, 21
Bobola Andrzej 375
Bock Abraham von 374
Böddeker Hans 377
Bogacz Teresa 600, 607
Bogdanowski Janusz 176, 229, 411
Bolesław I Chrobry 73
Bolesław II Śmiały 73
Bolesław III Krzywousty 73
Bolesław Krzywousty 445
Bonaparte Napoleon 434
Bonarek Jacek 47, 55
Bonfil Robert 30, 40
Bonithon John 295
Bordone Benedetto 82
Borowicz Dorota 496, 507
Borowski Andrzej 63, 76
Borsook Eve 26, 32, 38
Borysowska Agnieszka 313, 315, 316
Bosch Sebastian 247, 260
Boshuysen (podpułkownik) 98
Bowden Martyn J. 283, 301
Bowersock Glen Warren 27, 29, 33,
 38
Bowman Glenn 32, 38
Boxer Charles Robert 266, 278
Boy Adolf 199, 200
Boy-Żeleński Tadeusz 60, 76
Boydston Ken 247, 260
Boym Michał 114
Bradstreet Anne 297
Braun Georg 85–87, 143, 147, 157,
 369
Brentano Clemens 453
Brett Gerard 27, 38
Brice Lee L. 15, 21
Britt Karen C. 29, 38
Brix Richard 177, 228
Brodersen Kai 16, 17, 21
Broecke Marcel van den 152, 156,
 164, 171, 312, 318
Brooke-Hitching Edward 283, 301
Brooks Lisa 287, 291, 301
Brotton Jerry 287, 301
Brown Peter 32, 38
Brubaker Leslie 30, 40
Brückner Martin 286, 301
Brunne Zdzisław 523

- Brunt Peter Astbury* 18, 21
Bry de Théodore 283
Buchwald-Pelcowa Paulina 57, 58, 76
Buczek Karol 136, 149, 342, 343, 345, 354
Budnar Miloš 244, 261
Budzyński Zdzisław 398
Bues Almut 373, 379
Bukowski Waldemar 398, 429, 430
Buraczyński Jan 63, 70, 76
Burckhardt Jacob 305, 318
Burks Thomas F. 262
Burliga Bogdan 16, 17, 19, 21, 25–46
Burns Mary Ann T. 15, 21
Burton Paul J. 19, 21
Buszewiczowa Elwira 58, 60, 76
Butler Jakub (James) 185, 189, 192, 208, 210
Caillou Jacques 136, 137, 344, 345, 348
Cameron Averil 30, 38
Carpenter Humphrey 550, 557
Cary Max 16, 21
Caseau Béatrice 29, 38
Cataudella Michele R. 14, 21
Cebrykow Paweł 470, 485
Cederlöf Olle 362, 379
Cezar Juliusz 14, 53, 55, 203, 204
Cham (syn Noego) 102
Chao Kuanglin 262
Charles (Szarles) Habert 186
Charley Jakub (Jacobi) 188, 196, 207, 210, 224
Chatzidakis Nano 27, 38
Chemperek Dariusz 57–79, 322, 337
Chên Andreas 114
Chlebowski Bronisław 62, 76
Chłapowski Kazimierz 62, 77
Chłosta-Sikorska Agnieszka 292, 302
Chmielewski Zbigniew 523
Chmielnicki Bohdan 335, 343, 346, 353, 356, 413
Chodźko Ignacy 451
Christens-Barry William 246, 247, 260, 262
Chrystian IV 188
Church Benjamin 291
Ciardiello Rosaria 26, 44
Ciesielczyk Aleksandra 242
Cieślak Tadeusz 491, 507
Cimburek Susan 290–292, 301
Cinq-Mars Marcelle 513, 544
Ciołkosz-Styk Agata 581, 592
Clark John 101, 144
Clerke Robert 284
Clermont-Ganneau Charles Simon 25, 38
Cloppenburg Everhard 314
Coarelli Filippo 13, 15, 21
Codre Hortense de la 247, 260
Colini Claudia 247, 260
Coloma Carlos 88
Conforti Joseph A. 292, 301
Connor Carolyn L. 27, 38
Cooley Alison E. 18, 21
Cordier Balthasar 309
Cormack Robin 26, 32, 38
Corneille Pierre 322
Corregidor Victoria 246, 260, 262
Cosa de la Juan 282
Creutzig Johann 120
Criginger Johann 312
Crouch Daniel 83
Cupa Adam 248
Cüppers Heinz 25, 39
Curtius Ernst Robert 63, 76
Curwood James Olivier 569, 571
Cwanek-Florek Ewa 401, 430
Cyceron Marek Tulliusz 59, 203, 204
Cygler Bogusław 444, 446
Czacki Tadeusz 455
Czaja Roman 368, 426, 429, 430
Czajewski Jerzy 175–230, 606
Czapliński Władysław 69, 188, 229

- Czarniecki Stefan 362, 363, 376
 Czartoryski Adam 475
 Czerny Andrzej 600, 601, 607, 608
 Czerny Zygmunt 60, 76
 Czuczko Jolanta 231–263, 606
 d'Ebert (d'Huebert) Samuel Charles
 181, 188, 192, 196, 209, 224
 Dahlbergh Erik Jönsson 361, 362,
 368, 369, 372
 Dahlhammer Christian 176
 Damm Indrykt van 181, 182, 186,
 188, 196, 209, 224
 Danckerts I Cornelis 199
 Danielson Stentor 552, 554, 555,
 557, 558
 Daniłowicz Stanisław 192, 196, 208,
 211
 Daniłowski Aleksander
 (Даниловский) 216, 217, 229
 Darasz Wojciech 444
 Darmon Jean-Pierre 32, 37
 Daszkevych Jaroslaw (Я.Р.
 Дашкевич) 342, 343, 354
 Dauphin Claudine 27, 32, 38
 Davis Silvanus 294
 Dawid (król Izraela) 266, 269, 275
 Deckers Daniel 247, 260
 Dekan Jan 178, 228
 Delano-Smith Catherine 28, 44
 Deliyannis Deborah 33, 39
 Demsky Aaron 30, 39
 Demus Otto 26, 39
 Dench Emma 20, 21
 Detlefsen Detlef 14, 21
 Dey Hendrik 33, 39
 Dębski Apolinary 477
 Di Segni Leah 33, 39
 Diana (mitologia) 63
 Dias-Lewandowska Dorota 322–326,
 330, 332, 334, 337, 338
 Dilke Oskar A.W. 16, 17, 21, 29, 32,
 39
 Dion Roger 18, 21
 Dionizjusza z Halikarnasu 18
 Długosz Jan 490
 Dodanim (syn Jawana) 101, 102
 Doedens Anne 266, 267, 276, 278,
 279
 Domański Piotr 20, 23
 Donceel-Voûte Pauline 27, 29, 39
 Donner Herbert 25, 30, 39
 Dörflinger Johannes 396, 430
 Drijvers Jan Willem 32, 39
 Drolshagen Carl 384, 392
 Drozdowski Mariusz 362, 381
 Dudley Robert 83
 Dueck Daniela 17, 21
 Dumanowski Jarosław 60, 76
 Dunbabin Katherine M. D. 26, 36, 39
 Dürr-Durski Jan 323, 337
 Dybaś Bogusław 395–432, 606
 Działyński Jan 435, 436
 Dzikiewicz Bronisław 511, 512, 521,
 522, 545
 Easton Roger L. 246, 247, 260, 262
 Eberhardt Piotr 492, 493, 507
 Eberwein Jane Donahue 298, 301
 Ecco Umberto 588, 593
 Echard Jean-Philippe 247, 260
 Eckersley Tracey Elizabeth 28, 39
 Edhem Halil 48, 55
 Edney Matthew H. 290–292, 301
 Edson Evelyn 25, 39
 Egmond Marco van 171, 360, 380
 Ehrensvärd Ulla 180, 360, 379, 511,
 545
 Eimermann Cees W.A.M. 145
 Eisenhower Dwight D. 514, 517
 Elam (syn Sema) 102
 Eliade Mircea 33, 39
 Elisza (syn Jawana) 101, 102
 Ellison Mark D. 36, 42
 Elsnor Jas 31, 39
 Emerson Ralph Waldo 462

Eneasza (mitologia) 298
Englund Peter 361, 379
 Erastokles 495
 Ernst hrabia Isenburga 88, 94, 95
Erskine Andrew 18, 22
Essar Dennis F. (Д.Ф. Ескап) 342, 343, 349, 353, 354
 Euzebiusz z Cezarei 32, 33
 Evertsen Johan (Jan) 274–276
Ewicz Kazimierz 581, 593
Faber Karl 189, 190, 228
Faehndrich Jutta 28, 40
Faerber Ina 244, 261
Fathy Mohamed S. 54, 55
Fedosov Dmitry 362
 Fedra (mitologia) 27
 Felbinger Kaspar 128
 Feliciano Jose 563
 Fer Nicolas de 83, 98, 99, 143, 147
 Ferdynand I Habsburg 239
 Ferdynand II Habsburg 511
 Ferens (komandor) 98
 Ferraris Joseph Conte de 133, 135
Ferreira Luís M. 246, 260
Fiedoruk Łukasz 322, 326, 337
Filev Dimitar P. 571, 572
 Filip II Habsburg 101
 Filip IV Habsburg 93
Filipowicz Michał 421, 430
Filipowicz Stanisław 292, 302
 Fleming Victor 572
Fonstad Karen Wynn 554, 558
 Foreman Carl 562
 Foster John 281–304
Francesco Simone di 73, 74, 76
 Frank Jakub Lejnowicz 575, 576, 590, 594
 Franklin Chester M. 572
Frazer Margaret A. 33, 39
 Fredro Andrzej Maksymilian 414
Freitag Ulrich 603
French Dorothea R. 33, 40
 Freytag Adam 176
 Frontyn Sekstus Juliusz 19, 21
 Fugger Johannes 328
 Fuks (Fuchs von Strassburg) Hans Friedrich 188, 215
 Fuller Margaret 462
Fussell Edwin S. 298, 302
Gadocha Marcin 292, 302
Gagé Jean 18, 22
Galinsky Karl A. 17, 22, 23
 Galle Cornelis 94
 Gameraen Tylman van 410
Garrett Lucy 144
Garth John 552, 558
Gatier Pierre-Louis 29, 40
 Gawiński Jan 322
Gaziński Radosław 440, 446
Gehrke Hans-Joachim 14, 21
 Germanus Nicolaus 51, 55
 Gerritsz Hessel 122, 155
Gesztoft-Gasztold Helena 53, 55
 Gether (syn Arama) 102
 Getkant Fryderyk 136, 347, 419
Geva Hillel 33, 40
Geyer Paul 31, 40
 Ghirlandaio Domenico 27
Gierowski Józef 579, 581, 593
Gierszewski Stanisław 128, 146
Glaser Leif 247, 260
Gliožaitis Algirdas 149, 150, 153, 171
Głombiowska Zofia 58–60, 64, 65, 77
 Głoskowski Maciej 179
Głowiński Michał 562, 568, 569, 571, 572
Główczewski Władysław 183
Godlewski Grzegorz 596, 602, 607
Godziszewski Władysław 349
Gold Victor Roland 25, 40
 Goliat (postać biblijna) 266, 269, 275
Goliński Janusz 321, 337
Gołaski Janusz 377, 599, 607
 Gombrowicz Witold 569, 572

Gomer (syn Jafeta) 101, 102
 Gordon Patryk (Патрик Гордон) 362, 363, 365, 368
 Goren Haim 28, 40
 Gorlin Johann 100
 Gorzkowski Albert 58, 60, 68, 76
 Gosiewski Aleksander 221, 375
 Gostyńska Dorota 321, 337
 Górzyński Sławomir 607
 Grabar Andre 26, 40
 Graff Harvey J. 378, 380
 Grafton Anthony 26, 38
 Gregory Caspar René 25, 40
 Greiner Piotr 233, 237–239, 242, 261
 Griffin Jasper 18, 22
 Griffith Sidney 30, 40
 Griškaitė Reda 450, 457
 Grodecki Wacław 70
 Gross Johann Gottfried 133
 Grotkowski Jan 333
 Gruchala Janusz 323, 335, 337
 Gruen E.S. 17, 22
 Gruszecki Andrzej 409, 410, 430
 Gryfici (dynastia) 442, 445
 Grzechnik Leszek 601, 608
 Guillaume Delisle 582
 Gulisano Paolo 550, 558
 Gurniz Hans Sigmund Otto z 134
 Gustaw II Adolf 375, 383
 Guthe Hermann 26, 44
 Guzikowski Krzysztof 440, 446
 Gwagnin Aleksander 157
 Gzella Grażyna 608
 Gzella Jacek 608
 Habas Lihi 28, 40
 Habsburgowie (dynastia) 326, 330, 333, 336, 395, 401
 Hachita 565–567
 Hachlili Rachel 27, 36, 40
 Hagen Walter Breeman van de 266, 267, 278
 Hagi Mehmed Piri (Piri Karaman) 48
 Hahn Oliver 247, 260
 Hähner Ulrike 244, 261
 Hajkiewicz Izabela 331, 338
 Hallenberg Jonas 374
 Hallie M. Franks 32, 39
 Hallström Ann 217, 221
 Haratym Andrzej 361, 380
 Hardie Philip R. 17, 22
 Harley John Brian 17, 21, 29, 32, 39, 282, 283, 286, 300, 302, 360, 379
 Harris Edward Monroe 17, 22
 Harris William V. 17, 22
 Hartl Andreas 244, 261
 Hauterive (pułkownik) 98
 Hay George 513, 514, 545
 Heiden Pieter van der 100
 Hejking (szlachcic kurlandzki) 100
 Helena Augusta 30
 Helmers Helmer 273, 278, 374, 379
 Helwig Martin 119–121, 129
 Helm-Pirgo Marian 521, 522
 Henchman (kapitan) 295
 Hendrykowski Marek 562, 572
 Henneberger Kaspar 128–130
 Henniges Ute 244, 261
 Henryk Walezy 62
 Herbst Stanisław 342, 346, 354
 Herkules (mitologia) 205
 Hernas Czesław 321, 337
 Herodot z Halikarnasu 49
 Hesh-Ke 565, 566
 Heyduk Bronisław 364
 Hezser Catherine 30, 40
 Hierokles 29
 Hillerkuss Thomas 105, 144
 Hindenberg Andreas 231–264
 Hippolytos (Hipolit, mitologia) 27
 Hocas Lope de 272
 Hofenk de Graaff Judith 244
 Hofmann Christa 244, 260, 261
 Hogenberg Frans 85–87, 143, 147, 157, 369

- Högman Hans* 386, 393
Holl Lienhart 50, 55
Hölscher Tonio 20, 22
Holzwurm Izrael 134
Homann Johann Baptist 130–132, 308
Hondius Henricus 125, 126, 143, 144, 148, 312, 315–317, 320
Hondius Jodocus I 82, 107, 109–112, 125, 156, 309, 312, 313
Hondius Jodocus II 312
Hondius Wilhelm 136, 137, 175, 176, 178, 179, 211–222, 225, 226, 230, 345–347, 351
Höök Johan G. 389, 391
Hopkins Keith 20, 22
Horacy (Kwintus Horacjusz Flakkus) 17, 307
Hörderlin Friedrich 452
Hornek (inżynier) 198
Horsky Monika 244, 260
Hotaki (dynastia) 581
Houtman Alberdina 30, 39
Hoyland Robert G. 31, 41
Hoyos Dexter 18, 20
Hruszewski Mychajło 353
Hubbard Jason C. 83
Hubbard William 281, 287, 290–295, 297, 299, 301, 304
Hughes Lorna 259, 262
Hugo Herman 93, 94
Huhsman Enke 244, 261
Hul (syn Arama) 102
Humboldt Alexander von 463
Hünefeldt Andreas 199
Hunt Edward D. 30, 40
Hunt Lucy-Anne 28, 37, 40
Hurter Johann Christoph 126
Huys Pieter 100
Illicin Piotr 63
Inga (córka Bergmana) 564–566, 568
Irshai Oded 30, 40
Isaac Benjamin 20, 22
Isacson Claes-Göran 362, 380
Ismael I 55
Iwan IV Groźny 73–74
Iwanicka Magdalena 250
Iwaszkiewicz Piotr 40
Jacob Christian 28, 40
Jacobi (wł. Haresleben Jacobi Karl von) 188
Jacoby Adolf 25, 41
Jacyk Roman 342
Jafet (syn Noego) 101, 102
Jäger Eckhard 312, 319
James Liz 26, 32, 41
Jan II Kazimierz Waza (zob. Kazimierz Waza) 136, 333, 362
Janczak Julian 129, 145, 262
Janeczek Andrzej 397, 398, 401, 429, 430
Janion Maria 453, 464, 592
Janke Andreas 247, 260
Jankowska Maria 587, 593
Jankowski Placyd 455
Janocińska Bożena 471, 485
Janocki Jan Daniel 155, 171
Jansonius Wilhelm 122
Janssonius Johannes 83, 109, 112, 125, 312, 316, 317
Januszewicz Marcel 450, 451, 458, 459
Jastrzębowska Elżbieta 30, 41
Jaszczak Roman 469, 485
Jawan (syn Jafeta) 101, 102
Jeffreys Elizabeth 26, 38
Jensen Robin Margaret 27, 36, 41, 42
Jeschke Marlin 36, 41
Jezus z Nazaretu 31
Jobab (syn Joktana) 102
Johansson Egil 378, 380
Johnson Hugh 324–326, 329, 338
Johnson Scott Fitzgerald 36, 37, 41, 46

- Jokiel Paweł* 66, 77
Jones Quincy 562
Jong Marcus de 266, 278
Jowisz (mitologia) 71
Józef II Habsburg 395
Justynian (cesarz) 29–31
Jutrzenka-Supryn Dorota 231–263, 606
Juwenalis 307
Kacprzak Marta 182, 228
Kaczmarowski Michał 597, 607
Kaczor Idaliana 70, 72, 77
Kaerius Petrus (Pieter van den Keere) 119, 123–125, 144, 148, 313, 314, 320
Kalembka Sławomir 435, 444, 446
Kalpurniusz Sykulus 58, 63, 64
Kaplan Michael 41
Karol I Stuard 271, 283
Karol Ludwik Wittelsbach 271
Karol X Gustaw 361–364, 368, 369, 372, 373, 376, 378, 379
Karol XII Wittelsbach 370
Karpiński Adam 321, 337
Kasprowicz Tytus 569, 572
Kazanowski Marcin 182, 199, 202, 208, 210, 214, 221, 223
Kazhdan Alexander 27, 43
Kazimierz Waza (królewicz; zob. Jan II Kazimierz Waza) 198, 214, 224
Kersten Adam 361–363, 380
Keuning Johannes 153
Keyser Jacob 582, 583, 589
Khan Shuhab D. 54, 55
Kieniewicz Stanisław 435, 446
Kierłowicz Jan 474, 486
Kijas Juliusz 100, 145
Kim Moon S. 262
Kisiel Helena 471, 485
Kitt Wilhelm (William) 181
Kittim (syn Jawana) 101, 102
Kitzinger Ernst 26, 28, 29, 31, 41
Klaudyán Mikuláš (łac. Nicolas Claudianus) 119
Klein Konstantin 31, 41
Kleopatra VII Filopator 16
Klimek Robert 130, 145
Klonder Andrzej 334, 338
Klosterman Erich 33, 41
Knox Keith T. 246, 247, 260, 262
Kochanek Piotr 33, 41
Kochanowski Jan 57–76, 78, 79
Kochowski Wespazjan 322, 362–364
Koeman Cornelis 109, 112, 123, 125, 145, 155–157, 164, 171, 360, 380
Koikylides Kleopas 25, 41
Kolar Jana 244, 261
Kolenda Johanna 235–239, 242, 252, 261
Kolorado 564–568, 570
Kolumb Krzysztof 459
Kołakowski Leszek 588, 593
Komar Żanna 401
Komorowski Waldemar 369, 380
Komsta-Sławińska Karolina 254, 262, 263
Kondratowicz 475, 487
Konias Andrzej 235, 238, 239, 261
Konieczpolski Stanisław 413, 417
Konończuk Elżbieta 300, 302
Konopska Beata 9–12, 436, 446, 543, 545, 578, 593, 595–610
Konstantyn Wielki 30
Konvitz Josef W. 142, 145
Kopczyński Feliks 521
Kordt Weniamin (B.A. Корд) 342, 353
Korolko Mirosław 60, 76
Korzon Tadeusz 374, 380
Kos Wolfgang 401
Kosmas 29
Kossarzecki Krzysztof 361, 380
Kostkiewiczowa Teresa 562, 571
Kotarski Henryk 72, 77

- Kowalczyk Jerzy* 58, 60–63, 74, 77
Kozaczka Marian 470, 485
Kozica Kazimierz 121, 145
Kozielec Tomasz 250, 254, 263
Kozieł Zenon 607
Kozierowski Stanisław 440, 446
Kozmany Bőrries 401
Kräill Georg Ginther 511
Krasnowolski Bogusław 426, 427, 429, 430
Krassowska Irena 511, 521, 524, 535, 540, 541, 545
Krassowski Bogusław 511, 521, 523, 524, 535, 540, 541, 545
Kraszewski Józef Ignacy 450, 451, 459
Krausmüller Dirk 30, 41
Krawciw Bohdan (Б. Кравців) 342
Krawcow Siergiej 419, 430
Krawczuk Wojciech 357–382
Kreutz (pułkownik) 189, 208, 210
Krogt Peter van der 152, 171, 380
Krokosz Paweł 58
Kromer Marcin 372
Kron N. 121
Krueger Derek 31, 41
Krupiński Stanisław 477, 487
Krynicka Magdalena 579, 593
Krzewińska Anna 58, 59, 63, 77
Krzycki Andrzej 61
Krzywy Roman 47, 55, 66, 69, 76, 77
Krzyżanowska-Walaszczyk Ewa 575–594
Kubala Arkadiusz 554, 558
Kubiak Jarosława 581, 592
Kucała Marian 66, 77
Kucharski Wojciech 609
Kucharzewski Feliks 179, 229
Kuelzer Andreas 31, 42
Kuklińska Anna 10, 12
Kukulski Leszek 321, 322, 324, 328, 330, 333, 338, 362
Külzer Andreas 32, 41
Kunowski Jan 182
Kupisz Dariusz 73, 77, 199, 229
Kuran Michał 225, 229
Kuratowski Kazimierz 571, 572
Kurczewski Gabriel 334, 338
Kurek Piotr 248, 258
Kurpiński Karol 434
Kustra Iwan z Krzeszowa 61
Kuźma Marta 543, 545
Kwakkel Erik 247, 262
Kwaśna Karolina 281–304
Kwaśniewicz Katarzyna 237
Kwiecień Monika 30, 38
Kötting Bernhard 32, 41
Labuda Gerard 383, 384, 392
Lagrange Marie-Joseph 25, 42
Laguna 565
Lanckorońska Karolina 187, 188, 228
Lanckoroński Stanisław 363
Langenes Barent 82
Latomo Sigismund 88, 93, 94
Laxton Paul 282, 302
Leal Beatrice 26, 42
Leatherbury Sean V. 36, 42
Lelewel Joachim 444, 453
Lendon Jon E. 18, 22
Leslie Aleksander 181, 182, 188, 196, 204, 207, 209, 215, 216, 220, 224
Leśniewski Michał 555, 556, 558
Lewicki Józef 472, 486
Lewicki Zbigniew 291, 302
Lewis Clive Staples 550, 558
Lewis G. Malcolm 286
Lewis Warren 550
Lexton Paul 282, 300
Leyding Gustaw 492
Leyerle Blake 36, 42
Libera Kazimierz 521
Lichański Jakub Z. 553, 558
Liebeschuetz Wolf 31, 42

- Limor Ora* 31, 42
Ling Roger 29, 42
Linsenbarth Adam 42
Lipiński Wacław 175, 230
Lis Andreae 25
Lisiecka Katarzyna 433–448
Lisiewicz Stanisław 587, 593
Liske Ksawery 189, 229
Liwiusz Tytus 18
Loseby Simon T. 31, 45
Lössl Josef 30, 41
Lozovsky Natalia 29, 42
Lu Renfu 262
Lubinus Eilhard 305–320
Lubomirscy 333, 410
Lubomirski Stanisław 410, 411
Luckhardt Courtney 33, 42
Lud (syn Sema) 102
Ludwik XIII Burbon 579
Ludwik XV Burbon 141
Lutman Roman 237, 261
Lutyj A.A. 603
Lux Ute 30, 42
Łapka Walenty 57, 75
Łojewski Tomasz 252
Lopatecki Karol 10, 12, 19, 60, 77, 90, 145, 178, 182, 229, 357–382, 436, 446, 511, 545, 606
Łuczyński Jarosław 112, 145, 149, 604, 606–608
Łukasz Ewangelista 18
Maas Michael 31, 37
MacCormack Sabine 29, 42
MacDonald Joseph 562, 564, 566–568
MacKenna 561–573
MacKinnon Alison 378, 380
MacMillan Ken 282, 283, 302
MacMullen Ramsay 30, 42
Macrides Ruth 31, 42
Madaj (syn Jafeta) 101, 102
Madaliński Jakub 185
Madden Andrew M. 26, 31, 42
Madejski Paweł 58
Maggiolo Visconte 282
Magness Jodi 31, 43
Magog (syn Jafeta) 101, 102
Maguire Henry 27, 42
Maik Wiesław 496, 507
Majewski Alfred 410, 430
Makowski Tomasz 119, 122, 123, 144, 148–173
Maliniak Felicjan 524
Mango Cyril 27, 31, 43
Manikowska Halina 30, 46
Mansfeld Ernest von 511
Maraldi Giovanni Domenico 141
Maraval Pierre 32, 43
Marcjalis 13
Marczak Jan 364, 380
Mariette Pierre 117, 118
Marinelli Luigi 333, 338
Marino Giambattista 321, 322, 333
Martini Martino 112
Martyr Piotr 85
Mather Increase 291, 292, 299, 301
Mattingly David 19, 22
Mattisson Jerzy (George) 181, 182, 185, 188, 189, 196, 204, 207, 210, 221, 224
Matusiak Anna Bożena 324, 338
Mauks Michał 13–23
May Karl (Karol) 561, 572
Mayenowa Maria Renata 597, 608
Mayhem R. 13
Mazur Krzysztof 471, 485
McGarvey Kathleen 247, 261
McGill Scott 32, 39
McKenzie Matthew 282, 302
Mead William R. 385, 392
Meduza (mitologia) 298, 299
Medyna Franciszek z 88
Medyńska-Gulij Beata 581, 587, 592, 593

- Megiser Hieronymus 134
Meimaris Yiannis 26, 43
Meksula Mirosław 601, 608
Meller Stefan 343
 Mello Francisco Manuel de 266, 268, 272, 278
 Merian Mathäus 134, 135, 312, 510, 511, 545
 Merian Matthaus syn 100
 Merkator Gerard 109, 112, 122, 125, 152, 156, 157, 283
 Mes (syn Arama) 102
Meserole Harrison T. 298, 302
 Meszek (syn Jafeta) 101, 102
 Metacomet (król Filip) 281, 291, 294, 297, 304
Meurer Peter H. 134, 145, 152, 171
 Meusler Carl Siegmund 235, 239
 Meyer Johannes 311
Meyer Stefan 250, 251
Michalczyk Zdzisław 66, 77
Michałowska Teresa 58, 59, 77
 Michaś Anna 242
 Mickiewicz Adam 74, 445, 449–454, 459, 462, 463, 467, 569
 Mieg Friedrich von 395–432
Mileszczyk Robert 321–340
Miller Perry 292, 302
 Milne Alan Alexander 569, 572
Milobędzki Adam 411, 412, 430
Miodunka Piotr 363, 380
Mitchell William John Thomas 30, 43
Mitkowski Józef 365
 Mojżesz 26
 Monoco John 295
 Montanus Benito Ariasa 100, 101, 143, 144, 147, 148
Moore John Michael 18, 21
 Moreau César 435
Moretti Franco 281, 302
Morris Colin 31, 43
Morris Ian 20, 22
 Morsztyn Jan Andrzej 321–340
 Morsztyn Stanisław 321–324, 327, 333, 339
 Moskorzowski Andrzej 183, 184, 189, 191
 Moskorzowski Jan 178, 181–186, 188, 189, 191, 192, 197, 198, 215, 227, 228
Mossakowski Stanisław 411, 430
Moxham Noah 273, 278, 374, 379
Mrowcewicz Krzysztof 65, 77, 333, 338
 Mroziński Franciszek 521
Muczkowski Józef 368, 380
Muehrecke P.C. 588, 589
Muennich Aleksander 493, 507
 Muhammed ibn Ahmed ibn Iyas 52
 Mulder Liek 276, 278
Mulryne James Ronald 374, 379
Mundell-Mango Marlia 27, 31, 43
 Münster Sebastian 100, 102, 103, 119–121, 143, 144, 147, 148
Murphy-O'Connor Jerome 31, 43
Murray J. 513, 545
Murray Oswyn 18, 22
 Mus (kapitan) 271
Musiół Ludwik 235, 237–239, 241, 242, 250, 261
Muzikevicius Algimantas 169
Mycielski Józef 600, 608
 Naber l' Honoré 266, 279
Nabialek Karol 363, 380
Nadolski Bronisław 59, 73, 77
Nagielski Mirosław 180, 228, 361, 362, 380, 381
 Nałęcz-Korzeniowska Maria Regina 444–446
 Nassau Ernst van 91, 92
 Nassau Guillaume de 98
 Nassau Hendrick van 91, 92
 Nassau Justinus van 88, 93
 Nassau-Siegen Jan van 88

- Nazarewicz Andrzej 472, 473, 486
Negev Arabah 26, 43
Neil Christie 31, 45
 Neptun (mitologia) 275
 Neron (Lucius Domitius Ahenobarbus) 63
Neytchev Pavel 602, 603
 Nicholl David 176
Nicholson Oliver 25, 39
 Nicolai Cornelius 109
Nicolet Claude 18, 22, 28, 43
Niedźwiedź Jakub 10, 12, 65, 66, 74, 77, 286, 293, 302, 323, 332, 338
Niemirska-Pliszczyńska Janina 53, 55
Niemojewski Marcin 551, 553, 558
Nieścioruk Kamil 549–560
Nilzen Göran 366, 379
Nisser Wilhelm 366, 380
Nöbauer Irmgard 401, 430
 Noe 102
Noga Zdzisław 361, 368, 379, 398, 426, 429, 430
Nowak Tadeusz Marian 98, 145, 360, 361, 381
Nowak-Dłużewski Juliusz 59, 65, 68, 73, 77
 Nowakowski Wiktor 521
Nowicka-Jeżowa Alina 321, 322, 338
Nowosielska-Sobel Joanna 609
O'Callaghan Roger T. 25, 43
O'Donnell Polyakov Emma 30, 43
O'Mahony Anthony 32, 38
Ochab Maria 324, 338
Ochmann-Staniszevska Stefania 373, 381
Ocieczek Renarda 306, 307, 310, 318, 319, 333, 338
Ogierman Leonard 242
Okła Krzysztof 469, 472, 485, 486
Okopień-Sławińska Aleksandra 562, 571, 572
 Oktawian August 13–19, 23, 53
Olenderek Tomasz 469–488
Oliński Piotr 402
Olszański Tadeusz A. 555, 558
Olszewicz Bolesław 235, 237, 242, 261, 457, 465
Oman Charles 52, 55
 Opitz Martin 213
Opyrchal Leszek 98, 100, 145, 561–573, 578, 586, 593
 Oquendo Antonio de 268–273
 Orański Fryderyk Henryk 93, 96, 225
 Orański Maurycy 87, 91, 92
 Orański Wilhelm 87, 88
 Ortelius Abraham 9, 11, 82, 100, 101, 103–105, 112, 122, 143, 148, 156, 164, 312
 Osiepek Marian 521
 Ostrowska Katarzyna 59
Ostrowski Jerzy 10, 12, 127, 146, 397, 430, 436, 446, 578, 593, 606, 608
Ostrowski Wiesław 81, 145, 602, 603, 608
 Ostrowski Wincenty 475, 486
Otwinowska Barbara 65, 77
Ousterhout Robert 29, 36, 42, 43
Ovadia Asher 26, 43
Ovadia Ruth 26, 43
 Owidiusz (Publiusz Owidiusz Nazo) 307
 Owidzki Joachim 476, 486
Pacek Jarosław 602, 608
 Pagitt Ephraim 83, 84, 143, 144, 148
 Palbitzki Mathias 357, 365–368, 370, 377, 382
Paldus Josef 396, 431
Palmer Paul 26, 44
 Pan (mitologia) 63, 64, 66, 69, 71, 73, 75, 79
Panecki Tomasz 598, 608
 Pannington John 271
Pappalardo Umberto 26, 44

- Paprotny Zbigniew* 150, 167, 171
Parandowski Jan 53, 55
Parczewski Michał 421, 431
Parker S. Thomas 26, 44
Partsch Joseph 235–237, 261
Partsch Joseph F.M. 14, 22
Passarotti Auteli 417
Pastorek Anna 265–280
Patkowski Ryszard 450, 451, 465
Pauli Andreas 374
Pauzaniusz 53, 55
Pawłowska-Wielgus Anna 471, 485
Peck Gregory 562, 563, 573
Pelc Janusz 65, 76, 77, 321, 338
Pelletier Monique 142, 145
Peña Maria Teresa 246, 262
Perlakowski Adam 402, 431
Pernal Andrew B. (А.Б. Перналь) 342, 343, 349, 353, 354
Perrone Lorenzo 37, 44
Perseval (kwatermistrz) 98
Persjusz 307
Perthées Karol de 455
Petro Heinrich 102
Petrus Krzysztof 368, 381
Petry Carl F. 53, 55
Pettegrew David K. 29, 38
Philips (kapitan) 295
Piasecka Janina 484, 485
Piaseczyński Aleksander 182, 221
Piccirillo Michele 25, 27, 33, 37, 44
Pielichowski Juliusz 462
Piesowicz Antoni 521
Pietrzak Urszula 471, 485
Pihlar Boris 244, 261
Pileccy 61
Pilecki Mikołaj 61, 62
Pisarek Walery 608
Piskorski Jan M. 384, 392
Piwarowski Kazimierz 579, 593
Pjatnickij Jurij Aleksandrowicz 31, 43
Plantin Christopher 101, 103
Plater Ludwik 470, 486
Pleitner Johann 175, 176, 178, 179, 184, 188–191, 193, 197–199, 201–206, 211, 214–217, 222, 225, 227, 230
Pliniusz Starszy 13–16, 27
Pociask-Karteczka Joanna 463, 465
Pogorzelski Aleksander 521
Pol Wincenty 463–465
Polak Jerzy 234, 261
Połujański Aleksander 469, 470, 484, 486, 487
Pompe Matevž 244, 261
Popieliński Paweł 499, 507
Popiołek Bożena 292, 302
Pospiełow J. 601
Potocki Andrzej 417
Potter David S. 19, 20
Potthast Antje 244, 260, 261
Powell Lindsay 16, 22
Pravda Ján 603
Prerowy Pies 563–565, 567, 568, 570, 571
Prescott Andrew 259, 262
Pretwicz Bernard 62
Proć T. 582, 584
Prohaska Thomas 244, 261
Promitz Franciszek 238
Promnitz Karol 239
Promnitz Stanisław 239
Promnitz Zygfryd II 232, 239, 241
Promnitz Zygfryd starszy 239
Promnitzowie 232, 236, 239
Prozorowski Siemion 181, 182, 186, 190, 192, 196, 206, 209, 214, 223
Prus Bolesław 9, 11
Pruten 497
Przegon Wojciech 470, 486
Przybytek Łukasz 361, 380
Ptolemeusz Klaudiusz 24, 26, 47, 50, 51, 55, 56, 111, 143, 147, 490, 579

- Ptolemeuszowie 17
 Pücklerowie 236
 Pufendorf Samuel 362
Purcell Nicholas 18, 22
Purchla Jacek 401
Qin Jianwei 247, 262
Quintanar Jessica 54, 55
Raaflaub Kurt A. 17, 20, 22, 29, 42
Rachuba Andrzej 607
Radepont Marie 247, 260
 Radziejowski Hieronim 376
 Radziwiłł Krzysztof „Piorun” 59, 60
 Radziwiłł Krzysztof „Sierotka” 122, 128, 151
 Radziwiłł Krzysztof (II) 177, 180–182, 184, 185, 189, 199, 202, 207, 208, 210, 214, 217, 221, 227, 375
 Radziwiłł Mikołaj „Rudy” 60, 74
 Radziwiłł Zygmunt 192
Rahmer Thomas von der 384, 392
Rajca Czesław 470, 472, 486
 Ram Joannes de 316–318, 320
 Ranotowicz Stefan 365
Rastawiecki Edward 455
Ratajski Lech 602, 603, 608
Raymond André 50, 55
Raymond Joad 273, 278, 374, 379
Rączka-Jeziorska Teresa 451, 465
Recha Carl 216
 Redi Francesco 322
Reibke Rebecca 244, 261
 Reinl Harald 572
Reissland Birgit 244, 261
Rėklaitis Povilas 151, 155, 172
Rembowska Krystyna 496, 507
 Rennell James 49
Rębkowski Marian 440, 446
Rice Talbot D. 31, 45
 Richelieu Armand 193, 579
 Rifat (syn Gomera) 101, 102
Rissik Andrew 550, 559
 Ristow Walter W. 283, 302
Ritschl Friedrich Wilhelm 17, 22
 Rizzi-Zannoni Giovanni Antonio 441, 446
Robinson Arthur H. 82, 114, 133, 146
Robinson Jancis 324–326, 329, 338
 Rodenburgh Jan Cornelisz van 176, 177
 Roma Carolo 88, 95, 96
Rooze Joop P.M. 145
 Rörer Johann Günther 120
Rose Robert A. 556, 558
 Rosen Reinhold 208, 210
Rościcki Stanisław 30, 44
Rott Dariusz 489, 490, 507
Rouchon Véronique 247, 260
Rousseau Philip 30, 44
Rowińska-Szczepaniak Maria 58, 77
 Rowlandson Mary 295, 298
 Rozworn Wilhelm (wł. Russwurm Valentin) 181
 Rożdżeński Walenty 310
Rubiés Joan-Pau 31, 39
Rubin Rehav 33, 44
 Rudbeckius Johannes 374, 375
Runciman Steven 31, 44
Rusnak Radosław 66, 77
Rutherford Ian 31, 32, 39
Rybicka Elżbieta 48, 55, 286, 374, 381, 463, 465
Rydzek W. 202, 204, 214, 222
Rydiger Monika 401
Rydlewska Zofia 453, 465
 Rye Claude de 88
Ryzenkov Mikhail 362
Rzadkowski Robert 562, 569
Rzepa Zbigniew 262
 Sadeler Egidius 314
Said Edward 55
Salmon William Henry 52, 55
Sandin Bengt 378, 380
 Sanson Nicolas d’Abberville 83, 107, 117, 118, 144, 148

- Sapieżka Wasil Busławski 459
 Sartre Maurice 30, 44
 Sarzyński Antoni 364, 380
 Saussaman (Sassamon) John 291, 294
 Savalas Telly 562, 563, 565, 573
 Savery Salomon 175, 176, 178, 189, 198–202, 211, 212, 222, 227, 230
 Sawicki Artur 472, 486
 Scamozzi Vincenzo 411
 Schall James V. 557, 558
 Scheid John 18, 22
 Scheidel Walter 16, 20–22
 Schelhaas Bruno 28, 40
 Schenck Petrus 115, 147
 Schick Robert 29, 32, 44
 Schilder Gunther 149, 154, 155, 157, 160–163, 171, 172, 360, 380
 Schiller Eli 31, 37
 Schlichtmann Hansgeorg 603
 Schmidt Benjamin 282, 302
 Schmidt Oskar 217, 228
 Schönaich Ferdynand von 374
 Schulte Jörg 58, 64, 66, 77
 Schulten Adolf 25, 44
 Schumacher Gottlieb 26, 44
 Schwakopf Jerzy 16, 21, 31, 44
 Schwarz Werner Michael 401
 Schwengeln Georg von 511
 Scullard Howard Hayes 16, 21
 Seguin Joseph-Dominique 142
 Séjourné Paul-M. 26, 44
 Selim I 48–50, 52, 54, 56
 Sem (syn Noego) 102
 Semotanová Eva 312, 319
 Sephermnos (syn Jaktana) 102
 Setkowicz Stefan 521, 523, 524
 Setton Kenneth M. 31, 44.
 Seutter Matthaeus 308
 Sharif Omar 562, 563, 573
 Shepardson Christine 30, 44
 Shevchuk Ivan 247, 260
 Shewring Margaret 374, 379
 Shippey Tom 557, 558
 Shirley Rodney W. 83, 101, 109, 146
 Sidiropoulos George 13
 Sidorek Janusz 299, 302
 Siedlik Krzysztof 384, 392
 Siewierski Henryk 600, 608
 Sikora Franciszek 61, 77
 Simčič Jure 244, 261
 Simon Marcel 30, 44
 Sirko Mieczysław 471, 485
 Sitkova Anna 310, 319
 Sivan Hagith 33, 44
 Siwicka Dorota 434, 446, 449–468
 Skrycki Radosław 261, 305–320, 555, 558, 604, 606–608
 Slootjes Daniëlle 15, 21
 Sławek Tadeusz 462, 465
 Sławiński Janusza 562, 571, 572
 Słowacki Juliusz 445
 Słowaczyński Jędrzej 433–448
 Smart Lez 32, 44
 Smith John 281–285, 287, 300, 301, 303
 Smith Jonathan Z. 29, 44
 Smith Julie Ann 30, 44
 Soave Gian Francesco 588
 Sobczyński Eugeniusz 511, 512, 521, 545
 Sobieski Wacław 60, 76
 Sokalski Jacek 71, 78
 Sokołowska Jadwiga 321, 338
 Soplica Jacek (Ksiądz Robak) 569
 Sossa Rostyslav 341–356
 Sourdis Henri de 268
 Spallek Waldemar 496, 507, 543, 545, 604, 608
 Spinola Ambrogio Doria 88–95, 106
 Spondowski Jan 180, 205
 Spyry Aleksandra 237, 242
 Squatriti Paolo 33, 39
 Stade Arne 362, 381

- Stamm Edward* 504, 507
Stańczyk Henryk 533, 534, 545, 546
Starowieyski Marek 40
Starowolski Szymon 372, 373, 377
Stasiewska Zofia 343
Staszic Stanisław 464, 465
Stawiński Piotr 292, 302
Steen Jensen Georgius (Jørgen) 187, 188, 228
Stefan Batory 57, 59, 61–63, 71–75, 79, 374
Steinby Eva Margareta 13, 21
Stenger Jan 33, 44
Stevenson Robert Louis 561, 572
Stępień Paweł 322, 338
Stępnia Katarzyna 542, 545
Stillwell Richard 26, 43
Štolfa Andrej 244, 261
Strabon 18, 495
Strachey Barbara 554, 555, 558
Stramek Bożena 440, 447
Strauchold Grzegorz 543, 545, 600, 609
Strlič Matija 244, 261
Strońska-Przybyła Joanna 237
Stroumsa Guy G. 31, 42
Strykowski Maciej 157
Suliborski Andrzej 495, 496, 507
Sulzbach Filip von 363
Surmak Aleksandra 246, 262
Syme Ronald 16
Syrokomla Władysław (Ludwik Kondratowicz) 454
Szady Bogumił 496, 507
Szaflarski Józef 233, 237–239, 242, 262, 598, 609
Szaniawska Lucyna 81–146, 287, 301, 509–548, 579, 593, 606
Szantyr Jerzy 449, 454–457, 459–461, 465–467
Szarfenberger Mikołaj 57
Szczerbicka-Ślęk Ludwika 74, 76
Szczygieł Ryszard 70, 78
Szein Michał Borysowicz (Szehin) 176–179, 181, 182, 186, 188–193, 196, 197, 199, 205, 207–212, 214, 220, 221, 223
Szeliga Jan 128, 146
Szelińska Wacława 490, 507
Szultka Zygmunt 384
Szura Romualda 579, 593
Szwartze Michał 475, 477, 486, 487
Szwejkowska Halina 305, 319
Szymkiewicz Leonard 521
Śląski Jan 59, 77
Tańkowski Piotr 47–56
Talbert Richard J.A. 26, 44
Talgam Rina 27, 36, 45
Tally Robert T. 48, 56
Tarasiuk Tomasz 383–394
Tarszisz (syn Jawana) 101, 102
Tasso Torquato 322
Tatarkiewicz Anna 60, 76
Taylor Edward 298
Teokryt 64
Tersmeden Lars 364, 381
Tessin Georg 377, 381
Tęczyński Krzysztof 328
Thomas (kolonista) 294
Thome Heinrich 511
Thompson Lee 562, 572, 573
Thomsen Peter 32, 33, 45
Thoreau Henry David 462, 464, 465
Thury Cesar-Francois Cassini de 141
Thury Jean-Dominique Cassini de 141, 142
Tibbs (sierżant) 565, 566, 568, 570
Tierney James J. 15, 22
Tikhonova Olha 408, 431
Tiomkin Dimitri 562
Tiras (syn Jafeta) 101, 102
Tirion Isaak 575–594
Tittenbrun Andrzej 470, 475, 486
Togarma (syn Gomera) 101, 102

- Toher Mark* 17, 22
Tokarczuk Olga 575–594
Tolkien Christopher 550–552, 554
Tolkien John Ronald Reuel 9, 11, 549–560
Tomczak Andrzej 98, 145
Tomczak Barbara 333, 338
Tomkiewicz Władysław 193, 229, 419, 431
Tompson Benjamin 281, 287, 298, 299, 304
Topornicki Maciej 62
Torrecuso Marqués de 127
Tourneur Maurice 572
Toussaint-Samat Maguelonne 324, 338
Trajan Marek Ulpiusz 16
Trąbski Maciej 421, 430
Triest Felix 234, 262
Trilling James 27, 45
Trogus Pompejusz 17
Tromp Maarten 265–280
Troyes Chrétiena de 60, 76
Tsafir Yoram 28, 30, 33, 45
Tscherning Dawid 225, 226
Tubal (syn Jafeta) 101, 102
Tuberon Ludwik de Crieva 47–56
Tulak Kinga 604, 609
Turzański Józef 477, 486
Tuwim Julian 569, 572
Twardowski Samuel 177, 179, 225–228
Tyacke Sarah 283, 302
Tyborowski Jerzy 521
Tygielski Wojciech 63, 78
Tyszkiewicz (Tiškevičius) Konstanty 449–468
Tyszkiewicz Jan 437, 447
Ufano Diego 179, 228
Unwin Tim 325, 332, 338
Vaiedelich Stéphane 247, 260
Val Pierr du 83
Valk Gerard 115, 143, 147
Varick (pułkownik) 98
Vasari Giorgio 27
Velde Willem van de 270
Veyne Paul 20, 23
Viegas Rita 246, 260, 262
Vigènere Blaise de 372
Vikan Gary 36, 45
Viscount John Charles 49
Visscher Claes Janszoon syn 88–90, 92, 267–269
Visschera Nicolaasa II 155
Wachowiak Bogdan 384, 392
Wagner Marek 362, 381
Walczak Wojciech 10, 362, 369, 380, 511, 545
Walczy Łukasz 399
Waldau Franz von 397
Waldenfels Bernhard 299, 302
Waldseemüller Martin 282
Walińska Marzena 63, 78
Walker Peter W.L. 30, 45
Walker R.C. 555, 558
Wallace Robert W. 17, 22
Wallace-Hadrill Andrew 17, 23
Wallis Helen M. 82, 114, 133, 146
Walmsley Alan 31, 45
Wapowski Bernard 455
Warland Rainer 26, 36, 45
Warmo (syn Wildewuda) 497
Wassenberg Eberhard 179, 222–225, 227, 228
Watanabe O'Kelly Helen 374, 379
Watts Edward J. 32, 39
Wawryczyn Maria (М.Г. Вавричин) 342, 346, 347, 349, 351, 354
Webb Ruth 32, 37, 41, 45
Weber Ekkehard 26, 45
Weigel Peter 28, 40
Weinbeer von (Johann Pleitner) 189, 190
Weingarten Susan 30, 45
Weitzmann Kurt 29, 33, 39, 45

- Wergiliusz (Publiusz Wergiliusz Maro) 17, 58, 63, 64
Wernerowa Wiesława 465
Wescoat Bonna D. 36, 43
Wesseling Peter (Wesselingius) 29, 45
 Westphal Bertrand 48, 56
Wespiński Paweł 127, 146, 397, 430, 436, 446, 578, 593
 Wheeler Thomas 284
 Widewuda 497
Wieder Fryderyk Casparus 149-150, 153, 171
 Wierix Joannes 100
Wierzbicka-Trwoga Krystyna 58, 77
 Wiktoria (mitologia) 205
Wilken Robert L. 29, 32, 45, 46
Wilkinson John 29, 46
 Wilkowski Stanisław 478, 487
 Williams Charles 550
Williamson H.G.M. 31, 41
Wimmer Jan 361, 381
Winchester Ian 378, 380
Winter Michael 53, 56
Wiseman T. Peter 14, 17, 23
 Wispania Polla 14
Wiszwata-Walczak Katarzyna 362, 381
 With Witte de 266, 267, 270, 273, 274, 276
Witkowska Aleksandra 32, 46
 Witsen Nicolaes 266, 278
 Wittenberg Arvid 376
Wittke Anne 26, 46
Witwicki Janusz 419, 431
 Władysław IV Waza 90, 91, 136, 175-179, 197-202, 204, 211-213, 216, 217, 222, 224-227, 230, 333
Włodarczyk Edward 440, 446
Włoskowicz Wojciech 599-601, 606, 609
Wolak Bogdan 489-508
Wolski Józef 53, 55
Wolski Józef 579, 593
Wolski Ludwik 455, 456
Wołoszyn Magdalena 597, 609
Woodward David 17, 21, 29, 32, 39, 283, 286, 291, 302, 360, 380
Woodward Walter W. 282, 283, 302, 303
Woolf Greg 20, 21, 23
Wójcik Marcin 495, 507
Wójcik Zbigniew 343
Wójcik-Górska Danuta 72, 73, 78
Wróbel Piotr 47, 55
 Würtz Paul 378
 Wütz (sierżant-major) 98
Wytyczak Roman 129, 146
Yager Ronald R. 571, 572
Yasin Ann Marie 36, 46
Yeager Suzanne M. 30, 46
 Zabrasynthio M.J. 374
 Zadeh Lotfi Asker (właściwie Alia-skerzadeh Lotfi) 571, 572
 Zadzik Jakub 178, 193-196, 214
Zalat Abdel-Fattah A. 54, 55
Zalewska-Lorkiewicz Katarzyna 36, 46
 Zamoyski Jan 57, 59, 60, 62, 63, 73-75, 79, 417
 Zamoyski Marcin 59
 Zamoyski Stanisław 62
Zandvliet Kees 360, 379
Zanker Paul 17, 23
Zaremska Hanna 30, 46
Zawadzka Danuta 300
 Zbaraski Krzysztof 411
 Zeus (mitologia) 71
Zielińska Marta 464
 Zieliński Karol 521
Zieliński T. 158, 159, 161
Ziemierski Maciej 369, 381
Zivier Ezechiel 237, 262

Zölitz-Möller Reinhard 385–387, 393
Zugaj Leszek 470, 475, 486
Zur Shalev 101, 145
Zurawińska Zofia 579, 593
Zygmunt I Stary 364
Zygmunt II August 364
Zygmunt III Waza 62, 136, 180, 181,
206, 209, 375

Żabko-Potopowicz Antoni 71, 77
Żaboklicka Anna 69
Żebrowski Jan 477, 480, 482, 486
Żygawski Jakub 470, 486
Żyszkowska Wiesława 496, 507, 603
Żytkowicz Helena 62, 77
Немова К.А. 164